
Vacandum Studiis.
Ex Bibliotheca
VALENTINI SCHLIEFF
Gedani.

Henrici Nicolai.

1. Disputatio de Potentia in rebus.
2. Disp. de Synonymo et Paronymo.
3. Gymnasium Logicum.
4. Tractatus de Pane edit. 1641.
5. Genethlia sive Natalitia ed. 1642.
6. Delineatio Colloquii inter Valerianum Magnum, Capucinum et Henricum Nicolai.
7. Erklärung der Worte Eccles. IV. 4. secunda editio.
8. Anatome Papismi imprimis Jesuitici.
9. Nathanael Dilger Predigt bey der Leichbegängniß Henrici Nicolai gehalten.

D. O. M. A.

Gymnasii Logici

DIATRIBE II.

DE

TERMINO LOGICO.

Publicæ Disputationis
loco ad
Sententiarum collationem
proposita
in almo Gymnasio Gedanensi

PRÆSIDE
HENRICO NICOLAI, PHILOSOPHIÆ
Magistro & ejusdem Professore
Ordinario.

RESPONDENTE
JACOBO BRASCHIO
Cöslinense Pomerano.

Ad diem XIX. Februarii S. N.
In auditorio Majori
Horis ab Octavâ matutinis.

GEDANI, typis Georgii Rhetii, Reip: & Gymn: Typographi.
ANNO M. DC. XXXIII.

Nobiliſsimis, Spectabilibꝰ, Ampliſsimisq́;

VIRIS

DN. GABRIELI SCHUMANN/

DN. NICOLAO POHLE/

DN. CAROLO SCHWARTZWALDT/

Dicaſterii apud Gedanenſes primarii Antiſtitibus ſacratiſsimis.

NEC NON

Tum generis ſplendore, tum pulchra eruditionis laude Nobiliſsimis ſplendidiſsimisq;

DOMINIS

DN. ERNESTO PRONT/

DN. ADRIANO von der LINDE/

DN. NICOLAO von BODECK/

Dominis Mecænatibus & fautoribus piarum muſarum ac meis munificentiſsimis, Dominis & promotoribus meis omni cultus genere ætatem proſequendis

Lq́. Mq́. offero

IACOBUS BRASCHIUS
Reſp.

Gymnasii Logici Disputatio II.

THES. I.

Celebrabat olim superstitiosa Romanorum vetustas Terminalia, *festa in honorem* Dei Termini *conficta, ad Februarii finem, quòd complures utilitates in finib. ponendis tutandisq́; â Deo Termino se experiri crederet, ut est apud* Ovid. l. 2. Fast. el. 8. Livium dec. 9. l. 5. Augustin. l. 4. de C. D. c. 23, Lactant. l. 4. diu. inst; c. 20. Pinedam T. 1. in Job. c. 5. v. 23. n. 4. Comitem l. 3. myth. c. 7. Macrob. l. 1. sat. c. 13. Varronem aliosq́;: *Rectius Logicus* Terminalia *exhibebit, generalem nimirum termini Logici explicationem, ob insignem quam per universam Logicam ille præstat, utilitatem.*

2. *Termini tractatio generalis potest esse* proëminalis *vel* doctrinalis.

3. Proëminalis *tria exhibere potest: doctrinæ hujus peculiarem & distinctam necessitatem: Utilitatem, & tractationis hujus qualitatem.*

4. *Quâ primum,* quæritur, An peculiaris termini Logici præmittenda tractatio? *Plurimi omittunt. Rectius ponitur. 1. ob generalem Logici objecti quod terminus Logicus est, ut dictum* dis: 1. th. 29. *expositionem. 2. distinctam Logicæ tractationem. 3. Ordinis synthetici dispositionem, qui à generalib. & simplicibus procedit ad specialia & composita. Ita in Physicis præmittitur corpus naturale, explicatur, quid materia, forma, natura, locus, tempus, &c. At Logica etsi sit disciplina practica, procedit tamen ordine Syn-*

ne Synthetico, ut dixi c. l. t. 33. *Confer Cl. J. Mart. præcog. præl. Keck. p: 20.*

5. *Quà secundum :* Utilis hæc doctrina, 1. *ad Logicam ordinatè tradendam.* V. t. 4. 2. *Thema quodlibet componendum vel resolvendum, quod per hanc termini doctrinam distinctè tractari potest.* At id debet esse in arte quod est in usu. Alsted. l. 1. Lo. har. c. 2. 3. *Intelligendos authores neotericos Logicos, qui ita procedunt, ut* Mendoza, Durrieu, Fonseca, Keckerm. Alstedius, Timplerus, Scharfius.

6. *Quà tertium, distinctè hic dicendum.* 1. doctrina hæc non est Grammatica, *ut de Syn. & Par. ait* Ramus V. Cl. J. Mart. C. 2. q. ill. d. 3. q. 2. *Nam* modus & finis tractandi *sunt planè diversa â Grammaticis: In Grammaticâ organon* purè dicendi, *in Logicâ organon* benè ratiocinandi *traditur: In Gram: finis est pura dictio, in Logicis judiciosa ratiocinatio. Quanquam non diffiteor,* â quibusdam hic immisceri quædam Grammatica, *ut vox cardinalis & derivata* ap. Alsted. l. 1. Lo. har. c. 6. *Extrema vel media, divina vel humana,* ap. eundem c. 4. *homosemos, heterosemos. c. l. Vox sit perspicua, communi usu recepta,* ap. Keckerm. l. 1. Lo. S. 1. c. 1. *Hæc magis sunt Grammatica vel Rhetorica, quàm Logica.*

7. 2. Doctrina hæc non est realis & Metaphysica, *Ratio est, quia tota Logica est notionalis,* V. dis. 1. t. 27. *Non ergò debet terminos reales & Metaphysicos realiter tractare. Non ergo* hîc causa, causatum, totum, pars, subjectum, adjunctum, tractanda, *ut Ramei & misti faciunt, nam hæc omnia sunt realia: Et turpe est confundere notiones primas cum secundis, quam confusionem mistorum rectè notat* Cl. J. Mart. l. 1. c. Keck. s. 1. c. 1. p. 29. & C. 1. d. 4. q. 5. n. 5. & *frigidè defendit* Zanakius c. J. Mart. l. 1. s. 1. c. 14. q. 2.

8. 3. Do-

8. 3. Doctrina hæc est Logica, *id est, quadrans ad modum considerandi Logicum, i. e. notionalem, & directa in finem Logicum, id est, ut bonæ ratiocinationi Logicæ inservire debeat. Terminus ergò hic tractatur*, ut est instrumentum bonæ & judiciosæ ratiocinationis, *quæ est finis Logicæ, per* disp: 1. t. 32.

9. *Variè aliàs terminus considerari potest, & sic ad varias disciplinas referri. Consideratur* ut est notio rem intellectui repræsentatam significans, *ita ad disciplinas reales pertinet: Ita terminus alius Theologicus, alius Medicus, Philosophicus &c.* Ut est signum conceptus signato contradistinctum, *sic ad Metaphysicam pertinet, Vid.* Timpler. l. 3. Meta. c. 4. q. 1. Ut est index & character *mentem hominis & naturam probabiliter indicans, sic ad Physiognomian:* ut est organon ornate dicendi, *sic ad Rhetoricam*, ut est organon congruè & purè dicendi, *sic ad Grammaticam*, ut menti loquentis congruens, *sic ad Ethicam & doctrinam de veracitate*, ut sono vel voce profertur, *sic ad Physicam*, ut organon bonæ ratiocinationis est, *sic ad Logicam pertinet. Vide* Alstedium c. l. c. 3.

10. *Fuit* protheoria *termini:* Theoria *est vel* nominalis *vel* realis. Nominalis *homonymiam, Etymologiam, & synonymian termini explicat.*

11. *Homonymia vocis Termini multiplex est. Sumitur terminus vel* Philologicè, *vel* Philosophicè. Philologicè *notat 1. deastrum quendam Romanum, vid. th. 1. 2. limitem & finem agrorum. 3. audiendi judicii diem sic apud ICtos terminum figere est diem judicii dicendi statuere, argumento* Digest. l. 35. t. 1. l. 40. & l. 5. t. 1. §. 21. 41. V. Bertachin. p. 4. Repert: voce, Terminus. 4. *finem & exitum rerum. Sic terminus malorum ap.* Lucret.

11. 3. Philosophicè notat 1. qualemcunq; notionem sive prima, sive secunda sit. Sic Termini Theologici dicuntur, Physici, Mathematici. vid: Cl. I. M. C. 10. d. 2. q: 1. & præl. Keck. l. 1. s. 1. c. 1. &c. Hinc Lexica, Theologica, Iuridica, Philosophica, quæ illos terminos explicant. Ita Bellovisius terminorum explicationes edidit. 2. specialiter notionem secundam. Sic vocabula technica disciplinarum instrumentalium, ut nominativus, genus, species, hexameter, pentameter, synechdoche metaphora, &c. dicuntur termini. V. Timpl. l. 3. Met. c. 4. t. 39. 3. specialius termini dicuntur extrema rei in compositione aut resolutione. Sic puncta termini lineæ superficies terminus corporis ap. Euclid. l. 1. elem: Ita syllogismus habet terminos in quos resolvitur, majorem, min. & med: Propositio terminos, subjectum & præd: in quos resolvitur. Hæc significatio Logicis est admodum famosa. 4. Interdum terminus dicitur forma rei. vid. Zabarel: l. 2. de mat. prim. c. 9. Scheibl: Top. c. 5. n. 10. 5. Quandoq; terminus notat notionem Logicam, primæ partis Logicæ, materiam ad ulteriorem operationem Logicam disponentem. Vt hoc modo propositio & syllogismi non dicantur termini, cum terminus dicatur vox nondum axiomatica, ut ferrum ignitum; homo albus, ut rectè monet Alstedius l. 1. Lo. har. c. 2. & Cl: Wegerus s. 1. c. 1. Log: Et sic hîc sumitur. Quæ significatio hodiernis Logicis admodum est usitata, ut Mendozæ, Dutrio, Scharfio, Keckermanno, Alstedio, Wegero, aliisq;: Etsi antiquioribus non ita fortasse in usu. De quo vide Cl. I. M. c. l.

12. Fuit homonymia. Sequitur Etymologia. Hæc vocis termini, Logica nulla est, est enim terminus vox abstracta, quæ derivationem Logicam non agnoscit: Grammatica Etymologia est vel à terminando, i. e. limitando, definiendo,

viendo, circumscribendo, quod terminus aliquid definiat & determinet. V. Weger. c. l. vel à terendo, ut placet Varroni l. 4. d. L. L. quod agri partes circa terminum maximè terantur: vel à Græco τέρμις vel τέρμα, quod idem ac Latinum terminus, quem Veteres & termen dicebant, ut placet Becman: in orig. L. L. p: 1068.

13. Synonymia termini est, quâ terminus dicitur notio, noëma, (quidam hæc distinguunt. V. Cl. I. M. præl. Keck. p: 26. hic communi modo pro iisdem sumuntur) intentio Logica, (quidam notionem & intentionem etiam distinguunt, ut Kecker: tr. 3. pr. Log: c. 3. sed contra communem Scholæ usum. V. Weger. q. 1. org. in isagog: n. 1.) vox, vocabulum secundæ intentionis, Ens rationis Logicum, secundum cogitatum, Platoni λόγος τεχνικὸς, Aristoteli λόγος καθ' ἐπιστήμην, Tertulliano verbum legitimum, in Glossario Veteri axamentum, ut notat Alsted: c. l. Rameis & mistis etiam thema & argumentum dicitur: Vtrumq; ineptè: ut de priore ostendit Timpl: l. 1. Log. c. 2. ipse alioquin mistus, Cui non satisfacit Alstedius l. c. De posteriori Cl. I. Mart. l. 1. dis: Ram. c. 2. q: 10. & C. 1. d: 4. q: 1. §. 5. Cui non satisfacit Scheiblerus c. 1. Top: n. 1.

14. Hactenus nominalis Termini consideratio: Realis est vel absoluta vel respectiva. Absoluta est, quâ natura termini Logici in se explicatur. Ea definitionem, divisionem & affectionem exhibebit.

15. Definitio Termini hæc est: Terminus est instrumentum Logicum materiam ad propositionem disponens. Ita Cl. I. M. c. Keck. p: 33. & C. x. d. 2. q: 1. Wegerus p: 25. Log. Scharfius p: 51. Log. Scheiblerus Top: c. 1. n. 1.

16. Ad intelligendam definitionem notetur 1. definitum.

tum. *Terminus hic intelligitur* 1. *ille qui est partis primæ Logices, non in genere omnis terminus. Vide* th. 11. 2. *Ille qui est signans, formalis, notionalis, i. e. ex quo ut parte propositio componi potest: non materialis, signatus, objectivus, realis, id est, de quo ut significato propositio verificatur: Ne ipsis quidem prædicamentis exceptis, quæ pro notionib. primis quidam habent.* V. Weger. c. l. & Alsted: c. l. 3. *Ille qui potest terminare propositionem, non qui actu terminat, ut subjectum & prædicatum, nomen & verbum.* Weg: c. l. 4. *Terminus Logicus generalissimè sumptus potest definiri* instrumentum bonæ ratiocinationis; *sed hîc definitur terminus partis primæ.*

17. 2. Definitio. *Quæ constat* genere & differentia. Genus est instrumentum Logicum. *In hoc conceptu convenit terminus Logicus partis primæ cum notionib. Logicis cæteris, quæ omnes sunt instrumenta ad bonam ratiocinationem directa.* Vide Hipp: q: 4. Log: *Alii genus termini* signum *doctrinale statuunt.* Weg. p: 26. Log: *Rectius instrumentum statuitur, hoc naturæ Logices, quæ instrumentalis est, & ipsarum notionum Logicarum, quæ instrumenta ratiocinandi sunt, convenientius, & ipsi discursui Logico, qui proximè per notiones, ut instrumenta fit, remotè ut signa, aptius. Propius ergo genus instrumentum: Remotius signum.* Notiones primæ accuratè loquendo sunt signa nostrorum conceptuum; secundæ instrumenta. V. Zabarella l. 1. d. N. L. c. 10.

18. Differentia *est in his,* materiam ad prædicationem disponens. *Hæc dispositio est* 1. in compositione, *qua terminus Logicus potest componere propositionem, & fieri pars actualis propositionis: Adeoq; hæc compositio aptitudinalis est in parte Logices prima; actualis in secunda:* 2. in qualicunq; determinatione, *sic particulæ subjecta vel prædi-*

prædicata propositionum determinantes, ut Petrus est homo doctus,etiam dicuntur termini Logici: Adeoq; hic abstrahitur â termino Categorematico vel syncategorematico. 3. in proxima propositionis constitutione,*ut terminus sit id, ex quo proximè propositio constituatur, nam remotè & ex literis & syllabis constitui potest.* 4. in qualicunq; significatione. *Terminus Logicus debet esse significativus,* sive directè, *quando vox aliud quid â se ipsa significat,ut homo est animal,* sive reflexè, *quando vox semetipsam significat. Vt, Littri est bisyllabum. Hîc τὸ littri nil significat quam seipsum, i. e.suas binas syllabas.* Vide Weger: c.l. p:28.29. *Vulgò suppositio termini materialis & formalis dicitur.* V. Scharff. l.2. Log:c.2. 5. in Logica conformatione: *Terminus Logicus disponit* Logicè, *i. e. ut ad bonam ratiocinationem tandem fiat applicatio: per hoc* terminus Logicus *distinguitur â* Grammatico, *qui ad purè dicendum,* Rhetorico, *qui ad ornatè dicendum,* Oratorio *qui ad copiosè,* Poetico, *qui ad ligatè dicendum disponit.*

19. *Explicata ita vera definitione patet quid de cæteris habendum. Nimis* latè terminum definies instrumentum bonæ ratiocinationis, *hoc enim omni termino Log. competit, at hîc de termino partis primæ tantum quæritur:* Nimis strictè *partem propositionis, hoc enim tantum termino partis secundæ competit: aut id,* ex quo syllogismus constet, *nam hoc tantum termino partis tertiæ competit:* Alienè notionem Logicam, quo unum quid & simplex menti repræsentatur, cum Keckerm. l. 1. Log: s.1. c.1. *Nam hoc omnibus notionibus primis competit, ut benè observat* Cl. J. M. c. Keck. p:31. *At Logicæ notiones secundæ sunt, non primæ, dirigunt non repræsentant, instrumenta conceptuum sunt, non signa rerum,* V. t. 17.

20. *Ineptus est* Zanakius l. 1. con. Cl. J. M. s. 1.

c. 1. q: 5. *quandam partem definitionis notionibus primis competere concedens.* *Nam* tota differentia definitionis, *unum quid menti repræsentare, non competit notioni Logicæ, sed reali, & primæ, ut recte monstrarat* Cl. J. Mart. *adeoq; illa definitio falsissima est, sive pars ejus, sive tota notionibus primis competat. Non est ut dicas,* repræsentare hîc esse Logicum, *i. e. dirigere rem repræsentatam: Nam ita proterviter in vocibus ludere, ubi propriæ non desunt, est patientia Philosophorum abuti.* In quo Lexico repræsentare est dirigere rem repræsentatam? *Rectius* Kecker, *ipse notionem sec. definit* conceptum mentis, quo mens ut norma & instrumento utitur ad aliquid significandum. l. 2. Gym. Log: c. 16. *Rectius* in syst. Log: min. l. 1. c. 1. *terminum simplicem definit,* quo simplex rei thema explicatur. *Hæc inquam, rectius quam in majori systemate.*

21. *Fuit* definitio *Termini: sequitur* divisio.

22. *Divisio Termini Logici varia & multiplex est.* Prima fit in æquivocum & distinctum. *Hæc primò omnium ponenda, ut ostendatur ineptia termini æquivoci ad ullam operationem Logicam:* super æquivocis non stat contradictio, *ajunt Scholastici: Nec ulla Logica operatio, addo ego. Terminus ergo æquivocus, & qui plura significat, ut multa, & indistincta, ut ineptus ad ullam operationem Logicam statim in principio divisiònum est removendus. Ejus plures divisiones & subdivisiones vide ap.* Alsted. l. 1. Log. har. c. 6. *Imitatur ita Logica prudentem artificem, qui removet impedimenta operationi suæ obicem positura, ut loquitur* Dn. Gutk. l. 1. syn. Log. c. 1. th. 9. Terminus distinctus est, *qui unum quid & certum significat. Hic jam operationi Logicæ commodus est, adeoq;* de hoc *reliquæ divisiones sunt intelligendæ.*

23. 2. Terminus distinctus est vel consentaneus vel dissentaneus. Consentaneus, *qui affirmativè disponi potest, ut homo & eruditio.* Dissentaneus, *qui negativè, ut homo & leo. Huc disparata & opposita pertinent, de quibus in postprædicamentis.*

24. 3. Terminus consentaneus est vel synonymus vel paronymus. *Hæc divisio est* generalissima, *quâ Logicus* omnem omninò materiam, *qualiscunq; sit, sive* divina *sive* humana, *sive* prædicamentalis, *sive* extraprædicamentalis, *affirmatè dispositam, judicat. Sumuntur enim hi termini* in abstractione Entis, ut Dn. Gutk. loquitur, *h. e. in generalitate suâ abstrahunt à creato vel increato, finito vel infinito, usitato vel non usitato, reali vel notionali: unde &* formales *dicuntur ab eodem* l. 1. syn. Log: c. 1. §. 11. 13. c. 2. §. 1. & Cl. Gerhardo exeg. d. pers. Chr. §. 171. Cl. J. Mart. d; 14. part. Theol; t. 90. 92. 108. *Hoc est, possunt omnib. omninò materiis accommodari: quamvis certo sensu* & materiales *dici possint, quia generalissimum ad materiam respectum habent. ostendentes cohæsionem subjecti & prædicati* generalem, *essentialem, vel non essentialem, qui respectus ex materia terminorum est dijudicandus, adeoq; materialis vocatur. Confer* Toletum in l. 1. de interpr. c. 6. §. 1. *Hoc modo non sunt ita* formales, ut affirmativus & negativus; *sed quodam modo materiales, ut à quibusdam vocantur.*

25. *Terminus* Synonymus *est, qui* Logice essentialiter & quidditativè de subjecto prædicatur, *i. e.* ipsam essentiam in conceptu Logico quidditativè acceptam exprimit. *Vt,* in prædicamentalib. *homo est animal*, divinis, *Deus est Spiritus, Ens, Pater est Deus:* transcendentibus, *causa est principium, Necessitas est affectio Entis:* notionalibus, *genus est prædicabile, propositio est oratio, syllo-*

gismus est argumentatio &c. Paronymus est, qui Logicè extraessentialiter & non quidditativè prædicatur, *h.e. ubi prædicatum dicit aliquid, quod non ipsum quid subjecti dicit, Logicè concepti, sed aliquid præter essentiam ejus Logicè & præcisè cogitatam, unitam tamen ipsi* qualicunq; modo non essentiali, *ut* Dn. Gutk. p: 116. Log: *loquitur. Sic in* prædicamentalib. *Homo est albus, docilis:* transcendentib. *Ens est finitum vel infinitum, causa vel causatum,* notionalibus, *genus est summum vel subalternum, est latius specie:* Divinis, *Deus est justus, bonus, verax, &c. Deus creavit mundum. Philosophi communiter huc prædicationes personales & sacramentales reducunt,* V. Dn. Gutk. p. 124. Log: Scharf. l. 1. Log: comment. f. 1. c. 3. *etiam multi Theologi, ut* Dn. Wegerus *loquitur* f. 2. Log: c. 7. *& ego peculiari disputatione de synonymo & paronymo ostendi: in qua saltem quæ optimè dicta sunt, citra calumniam ingenuè explicentur, & nihil erit periculi. Quanquam in hac doctrina plurima sunt subtilissima, ut* Dn. Gutkius *loquitur* p: 74. Log: *quæ pro captu auditorum vel proponi possunt, vel intermitti. Per me legatur dicta disputatio vel in Theatro Europæ. Nunquam me pudor ejusdem subiturus est.*

26. *Id de hac divisione quæri possit,* an immediata sit, *h.e. an nullus detur terminus affirmatè enunciabilis, quin sit synonymus vel paronymus.* Quidam *infinitos adducunt, de quibus dixi* citata disput. t. 14. Beurhus. l. 1. coll. Log: p. 33. causales *adducit, ut homo est creatura Dei. Hæc* partim synonyma sunt *si ad modos essendi reducantur, sic creatum esse est modus essendi essentiæ humanæ intimè inclusus, qui modi ad synonyma reducuntur, ubi inferiorib. entibus applicantur, ut homo est creatum causatum, finitum, dependens quid, ut in transcendentalib. pluribus docetur:* partim paro-

nyma.

nyma, *si ut extranea essentiæ apponantur. Vt homo est genitus â parente, Aristoteles est doctus â Platone. Vinum est expressum â vinitore, panis â dulciario pistus est: Ubi externæ causæ rebus apponuntur tanq. accidentia generaliter dicta, atq; ita ad paronyma reducuntur. Alii analoga adducunt. Hæc etiam pro diverso respectu vel synonyma sunt vel paronyma, sed per quandam similitudinem, quam doctissime evolvit* Dn. Weger: l. 2. Log: c. 4.

27. 4. Terminus est vel abstractus vel concretus. Abstractus *est, qui notat formam puram & præcisam â subjecto, ut humanitas, DEItas, albedo:* Concretus *est, qui notat formam cum habente formam,* sive *id fiat voce* substantiva, *ut Deus, homo pater, filius, magistratus, &c.* sive adjectiva, *ut albus, niger, Logico id perinde est.* V. Scharf. p:62. Log: Valla *negat concreta Logica, & more suo exagitat* l. 1. dial. c. 3. *Quod rara sint, & magnam partem pluraliter enuncientur, ut laudanda, pudenda: sed* Valla *in his se versatum ostendit, velut Elephantus in mari Erythræo. Philosophis ea usitatissima, ut maxime exemplum ab Homero aut Horatio depromere non possis: Nec pluraliter iis enunciantur, sed singulariter, ut* termini rationem habeant, non terminorum. *Concipiuntur enim ea illis* sub unitate quadam universali, non discreta pluralitate. *Plura de hac doctrina Metaphysici.*

28. 5. Terminus est Categorematicus vel syncategorematicus. Ille *est, qui in propositione primarium subjectum aut prædicatum esse potest, ut homo est animal:* hic, *qui secundarium, adeoq; qualiscunq; determinatio primarii sub. vel præd. esse potest. Vt, omnis homo est animal docile.* Tò *omnis & docile sunt syncategoremata. Alii aliter hac de re, & variè:* Vid: Scharfium p: 54. Log: *sed hoc modo definire tutissimum.* Alii mistum terminum

 addunt.

addunt. De quo duo dicenda: 1. Extra propoſitionem actu, terminus aliquis miſtus dici poteſt, h. e. poteſt in hac propoſitione eſſe categorema, in altera ſyncategorema, ut, τὸ omne eſt ſyncat: in hoc, Omnis homo eſt docilis: ſed categorema in hoc, τὸ omnis eſt pronomen. 2. In ipſa propoſitione actu, nullus terminus eſt miſtus, ſed omnis vel categorematicus, vel ſyncateg. nullus uterq; ſimul. Sic τὸ omnis eſt categorema tantùm in poſteriori, ſyncategorema tantùm in priori, in nulla utrumq; ſimul. Cat. & ſyncat. ad certam & determinatam propoſitionem reſpectum habent, ubi nullus terminus ſimul cat. & ſyncat. eſſe poteſt.

29. 6. Terminus eſt abſolutus vel connotativus. Abſolutus eſt, qui ſignificat rem per ſe ſumptam citra adjacentiam, ut humanitas, animalitas, Homo, animal. Differt 1. ab abſtracto, quod omnis abſtractus ſit abſolutus, ut humanitas, ſed non contrà: ſic homo terminus abſolutus, ſed non abſtractus. 2. à ſubſtantivo, quod multa ſubſtantiva ſint connotativa, non abſoluta, ut pater, dominus, ſervus, etſi omnia abſoluta ſint ſubſtantiva, non tamen contrà: Connotativus eſt, qui ſignificat aliquid adjacens ſuo ſubjecto, ut ſubjecto, unde prædicatio paronyma & in quale oritur. Vt albus, veſtitus, galeatus, locatus, &c. Dicitur, ſignificare adjacens ſubjecto, ut ſubjecto, h. e. debet ut accidens adeſſe dici ſuo ſubjecto inhæſionis, adhæſionis, occupationis, &c. Nam ſi notetur adjacens quid rei, ut ſuppoſito, ſic & abſolutus terminus adjacens dici generaliter poteſt, ſic humanitas adjacens Petri, ſic & forma formato adjacet, ut leoninitas leoni, & modus determinato, ut bonitas, bono, finitudo, finito, perſonalitas perſonato, ſubſiſtentia ſubſiſtenti, &c. Quæ omnia tamen abſoluta ſunt. Alii iterum aliter hac de re: Vid. Dn. Weger. c.

8. ſ. 1. Log: *Sed ita, ut dictum, commodissimè explicatur.*

30. 7. Terminus est vel simplex vel complexus. Simplex est, *qui rem unam & simplicem significat, sive id fiat voce una, ut homo, sive pluribus, ut Salvator totius generis humani, i. e. Christus, Romanâ primus in historia, i. e. Sallustius. Logico id parum curæ est:* Complexus est, *qui res duas involvit. Sive id iterum* voce unâ *fiat, ut nemo, i. e. nullus homo, album, i. e. albedo, & aliquid habens albedinem; scribunt, i. e. homines scribunt, &c.* Sive pluribus, *ut homo albus.* Differt hic terminus â propositionis complexione, *quod hic sit actus mentis componentis & dividentis mediante copula, ut homo est albus: Ibi tantum objectum, ut unum ex pluribus compositum cogitatur, ut album. Vt loquitur* Smiglecius dis: 1. Log: q: 9. *Vnde complexio alia dicitur* objectiva, *hæc in parte prima,* Enunciativa, *hæc in secunda,* discursiva, *hæc in parte tertia Logices locum habet.*

31. *Satis etiam de* divisione *termini: Plures habent* Scharfius in Log: præcogn. Wegerus ſ. 1. Log: Alstedius l. 1. Log: harm: Mendoza dis. 1. sum. Dutrius l. 1. Log. c. 1. *Aliiq́. In quib. quædam sunt quæ admodum remotè Logicis immiscentur, cum* Grammatica, Rhetorica, Realia, Metaphysica *sint, &c.* Vid. th. 6. 7.

32. Affectiones *terminorum variæ sunt.* 1. Intentionalitas. *Termini Logici sunt notiones secundæ, non primæ, & formaliter, & efficienter, & objectivè & finaliter. Vide th. 16.* 2. Necessitas, *quæ patet per th. 4.* 3. Utilitas, *quæ per th. 5.* 4. Applicandi generalitas. *Termini Logici magnam partem sunt generales, i. e. possunt applicari & rebus creatis & increatis.* Dico magnam partem, *nam quidam non possunt, ut termini prædicabiles & prædicamentales, ut suo loco dicetur.*

33. *Fuit*

33. *Fuit* Conſideratio Terminorum Abſoluta. Reſpectiva eſt, *qua in reſpectu ad partem Logices ſecundam & tertiam conſiderantur. Hinc termini* ſubjicibiles, vel prædicabiles, majores, minores vel medii *oriuntur. De quibus ſuis omnia locis tradentur.*

34. *Fuit etiam* Conſideratio Term: generalis. Specialis eſt, *quâ terminus dicitur in parte Log: prima vel prædicabilis, vel prædicamentalis, vel poſtprædicamentalis. De quib. ſequentib. diſputationibus.*

ἐκ παρεκβάσεως loco:

Philoſophia eſt præſtantior Jurisprudentia & Medicina, adeoq; locus in ordinata Republicâ dignior dandus Philoſopho quam JCto aut Medico.

Magi *Matth: 2.* nec Reges fuerunt, nec ex Saba, ut vulgo utrumq; falsò cenſetur. Utraq; Saba & Æthiopiæ & Arabiæ reſpectu Hieroſolymæ ad meridiem ſita fuit, At Magi ex Oriente. Suſa Perſarum fuit.

Rectè *Lutherus*, Deus agit mala ſed non malè: Rectè *alius:* Deus ante peccatum, in peccato, circa peccatum, poſt peccatum concurrit, nunquàm cum peccato. Subtiliter *Biel:* Deus facit malum, ſed non malum facit.

Sabbatum *δευτερόπρωτον Luc. 6. v. 1.* Quid?

Nigredo eſt accidens corvi ſeparabile & inſeparabile.

Male ſubſtantia in rationalem & irrationalem dividitur.

FINIS.